Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0098

9. sprawozdanie na temat spójności gospodarczej i społecznej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 maja 2025 r. w sprawie 9. sprawozdania na temat spójności gospodarczej i społecznej (2024/2107(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 4, art. 162, art. 174–178 i art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej[1] (rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego

---

1 Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

2 Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj.

Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego[1],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji[3],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013[4],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa)[5],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19[6],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie

---

1 Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj.
2 Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj.
3 Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.
4 Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.
5 Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/460/oj.
6 Dz.U. L 130 z 24.4.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/558/oj.

Rady (WE) nr 2012/2002 w celu zapewnienia pomocy finansowej państwom członkowskim i państwom prowadzącym negocjacje w sprawie przystąpienia do Unii znacząco dotkniętym w związku z poważnym stanem zagrożenia zdrowia publicznego[1],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2221 z dnia 23 grudnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do zasobów dodatkowych i przepisów wykonawczych w celu zapewnienia pomocy na wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność (REACT-EU)[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/562 z dnia 6 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do działań polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE)[3],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2039 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013 i (UE) 2021/1060 w odniesieniu do dodatkowej elastyczności w celu przeciwdziałania skutkom agresji zbrojnej Federacji Rosyjskiej FAST (Flexible Assistance for Territories – elastyczna pomoc dla terytoriów) – CARE[4],

– uwzględniając program URBACT dotyczący współpracy na rzecz zrównoważonych obszarów miejskich, ustanowiony w 2002 r.,

– uwzględniając agendę miejską UE z 30 maja 2016 r.,

– uwzględniając agendę terytorialną 2030 z 1 grudnia 2020 r.,

– uwzględniając 9. sprawozdanie na temat spójności opublikowane przez Komisję w dniu 27 marca 2024 r.[5] oraz komunikat Komisji z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie 9. sprawozdania na temat spójności (COM(2024)0149),

– uwzględniając badanie zatytułowane „The future of EU cohesion: Scenarios and their impacts on regional inequalities” [Przyszłość

---

1 Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/461/oj.

2 Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2221/oj.

3 Dz.U. L 109 z 8.4.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/562/oj.

4 Dz.U. L 275 z 25.10.2022, s. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2039/oj.

5 Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, 9. sprawozdanie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, 2024 r.

spójności UE: scenariusze i ich wpływ na nierówności regionalne], opublikowane przez Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego w grudniu 2024 r.,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z lutego 2024 r. zatytułowane „Forging a sustainable future together – Cohesion for a competitive and inclusive Europe” [Budując zrównoważoną przyszłość razem – Spójność na rzecz Europy konkurencyjnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu][1],

– uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie 9. sprawozdania na temat spójności[2],

– uwzględniając opinię Komitetu Regionów z dnia 21 listopada 2024 r. w sprawie odnowionej polityki spójności po 2027 r. niepozostawiającej nikogo w tyle – odpowiedzi KR-u na 9. sprawozdanie na temat spójności oraz na sprawozdanie grupy wysokiego szczebla ds. przyszłości polityki spójności,

– uwzględniając sprawozdanie zatytułowane „The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe” [Przyszłość europejskiej konkurencyjności – strategia konkurencyjności dla Europy], opublikowane przez Komisję w dniu 9 września 2024 r.,

– uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),

– uwzględniając badanie zatytułowane „Streamlining EU Cohesion Funds: addressing administrative burden and redundancy” [Usprawnienie funduszy spójności UE: zmniejszenie obciążeń administracyjnych i rozwiązanie kwestii zbędności], opublikowane przez Dyrekcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej w listopadzie 2024 r.[3],

---

1 Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, „Forging a sustainable future together – Cohesion for a competitive and inclusive Europe – Report of the High-Level Group on the Future of Cohesion Policy” [Budując zrównoważoną przyszłość razem – Spójność na rzecz Europy konkurencyjnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu], luty 2024 r.,

2 Dz.U. C, C/2024/4668, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4668/oj.

3 Parlament Europejski, Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, „Streamlining EU Cohesion Funds: address administrative burden and redundancy” [Usprawnienie funduszy spójności UE: zmniejszenie obciążeń administracyjnych i rozwiązanie kwestii zbędności], 2024 r.

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 maja 2025 r. w sprawie Instrumentu na rzecz Rozwoju i Wzrostu Regionów Przygranicznych w UE (BRIDGEforEU)[1],

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 maja 2022 r. pt. „Postawienie ludzi na pierwszym miejscu, zapewnienie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, uwolnienie potencjału regionów najbardziej oddalonych UE” (COM(2022)0198),

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi w formie pisma[2],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie polityki spójności i regionalnych strategii środowiskowych w walce ze zmianą klimatu[3],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 maja 2021 r. w sprawie odwrócenia tendencji demograficznych w regionach UE za pomocą instrumentów polityki spójności[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 września 2021 r. w sprawie silniejszego partnerstwa z regionami najbardziej oddalonymi UE[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 września 2022 r. w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE: 8. sprawozdanie na temat spójności[6],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie możliwości zwiększenia wiarygodności audytów i kontroli przez organy krajowe w ramach zarządzania dzielonego[7],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie wykorzystania potencjału talentów w regionach Europy[8],

– uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 marca 2024 r. w sprawie polityki spójności w latach 2014–2020 – realizacja i wyniki w państwach członkowskich[9],

---

1 Dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym.
2 Dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym.
3 Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 26.
4 Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 125.
5 Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 18.
6 Dz.U. C 125 z 5.4.2023, s. 100.
7 Dz.U. C, C/2024/4207, 24.7.2024, ELI*:* http://data.europa.eu/eli/C/2024/4207/oj.
8 Dz.U. C, C/2024/4225, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4225/oj.
9 Dz.U. C, C/2024/6562, 12.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6562/oj.

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A10-0066/2025),

A. mając na uwadze, że polityka spójności znajduje się w sercu polityk UE, jest dla Unii głównym narzędziem inwestycji w zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i terytorialny oraz przyczynia się do realizacji celów Zielonego Ładu w całej UE na mocy wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 i 2021–2027; mając na uwadze, że zgodnie z traktatami polityka spójności ma zasadnicze znaczenie dla dobrze funkcjonującego i kwitnącego rynku wewnętrznego, ponieważ wspiera rozwój wszystkich regionów w UE, a zwłaszcza regionów słabiej rozwiniętych;

B. mając na uwadze, że polityka spójności przyczyniła się do zwiększenia konwergencji gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE, a w szczególności spowodowała wzrost produktu krajowego brutto na przykład państw członkowskich UE z Europy Środkowo-Wschodniej, który wzrósł z 43 % średniej UE w 1995 r. do około 80 % w 2023 r.; mając na uwadze, że w 9. sprawozdaniu na temat spójności podkreślono, że do końca 2022 r. w ramach polityki spójności udzielono wsparcia ponad 4,4 mln przedsiębiorstw, dzięki czemu powstało w nich ponad 370 000 miejsc pracy; mając na uwadze, że podkreślono w nim również, że polityka spójności generuje znaczny zwrot z inwestycji i że każde euro zainwestowane w ramach programów na lata 2014–2020 i 2021–2027 wygeneruje do 2030 r. 1,3 EUR dodatkowego PKB w Unii; mając na uwadze, że polityka spójności stanowiła średnio około 13 % wszystkich inwestycji publicznych w UE[1];

C. mając na uwadze, że w sprawozdaniu pt. „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE: najważniejsze osiągnięcia i kolejne działania”, przedstawionym wraz z 9. sprawozdaniem na temat spójności, Komisja podkreśla, że 24,6 mld EUR, czyli 8 % środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich w ramach wspólnej polityki rolnej, kieruje się na inwestycje na obszarach wiejskich wykraczające poza inwestycje w rolnictwo, co może być punktem wyjścia debaty na temat przyszłości obszarów wiejskich;

D. mając na uwadze, że w latach 2021–2027 w ramach polityki spójności zainwestuje się ponad 140 mld EUR w transformację ekologiczną i cyfrową[2], aby usprawnić sieci i infrastrukturę, wspierać ochronę przyrody, podnosić umiejętności ekologiczne i cyfrowe oraz sprzyjać tworzeniu miejsc pracy i usług dla obywateli;

---

1 Komisja Europejska, *9. sprawozdanie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*, op.cit.

2 Komisja Europejska: *9. sprawozdanie na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*, op. cit.

E. mając na uwadze, że pomimo powszechnie uznanego i udowodnionego pozytywnego wpływu polityki spójności na konwergencję społeczną, gospodarczą i terytorialną nadal istnieją poważne wyzwania – naznaczone w szczególności dysproporcjami w rozwoju na szczeblu niższym niż krajowy, w obrębie regionów i w regionach znajdujących się w pułapce ograniczenia rozwoju, oraz skutkami zmiany klimatu – związane z demografią, transformacją cyfrową i ekologiczną, łącznością, jak również ze zrównoważonym rozwojem gospodarczym, zwłaszcza w regionach najsłabiej rozwiniętych oraz na obszarach wiejskich i odległych;

F. mając na uwadze, że dzięki polityce spójności i programom sektorowym UE regiony wielokrotnie skutecznie reagowały na sytuacje kryzysowe, takie jak pandemia COVID-19, brexit, kryzys energetyczny i uchodźczy spowodowany rosyjską inwazją na Ukrainę, a także na klęski żywiołowe, mimo że jest to długofalowa polityka strukturalna, a nie mechanizm zarządzania kryzysowego czy domyślny mechanizm finansujący reagowanie kryzysowe; mając na uwadze, że takie kryzysy opóźniły wdrażanie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, oraz mając na uwadze, że znaczną liczbę projektów finansowanych ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) stanowiły w dużej mierze projekty, na które inwestycje miały pochodzić z polityki spójności;

G. mając na uwadze, że mimo wprowadzonych już środków na lata 2014–2020 i 2021–2027 należy jeszcze bardziej uprościć ramy regulujące zarówno wykorzystanie instrumentów i funduszy polityki spójności, jak i zarządzanie nimi, a interoperacyjne narzędzia cyfrowe powinny być lepiej wykorzystywane i rozwijane, łącznie z utworzeniem ośrodków kompleksowych usług cyfrowych, w celu uproszczenia procedur, zwiększenia zaufania zainteresowanych stron, zmniejszenia obciążeń administracyjnych, zwiększenia elastyczności w zarządzaniu funduszami i przyspieszenia płatności nie tylko dla właściwych organów, ale i dla beneficjentów końcowych; mając na uwadze, że konieczne jest zwiększenie zakresu bardziej elastycznego wykorzystywania funduszy, w tym możliwości finansowania rozwoju produktów podwójnego zastosowania; mając na uwadze, że niezmiernie ważne jest opracowanie przyszłej polityki spójności, która nada strategiczny impuls w całym okresie finansowania i którą można jednak poddać ponownej ocenie w połowie tego okresu;

H. mając na uwadze, że niski wskaźnik absorpcji funduszy polityki spójności w latach 2021–2027, który obecnie wynosi zaledwie 6 %, nie wynika z braku zapotrzebowania ze strony państw członkowskich czy regionów, lecz raczej z opóźnień w zatwierdzaniu programów operacyjnych, okresu przejściowego między ramami finansowymi, priorytetowego traktowania NextGenerationEU przez krajowe instytucje zarządzające, ograniczonych zdolności administracyjnych i złożonych procedur biurokratycznych; mając na uwadze, że państwa

członkowskie i regiony mogą nie spieszyć się z absorpcją wszystkich dostępnych funduszy, ponieważ przewidują ewentualne przedłużenie zgodnie z zasadami N+2 lub N+3;

I. mając na uwadze, że radykalne zmiany ram regulacyjnych spójności między kolejnymi okresami programowania przyczyniają się do niepewności wśród właściwych organów i beneficjentów, nadmiernie rygorystycznego wdrażania, wzrostu poziomu błędów (czemu towarzyszą negatywne konsekwencje reputacyjne i finansowe), opóźnień we wdrażaniu, a ostatecznie do niezadowolenia beneficjentów i ogółu ludności;

J. mając na uwadze, że czasami występuje konkurencja między funduszami spójności, funduszami kryzysowymi i politykami sektorowymi;

K. mając na uwadze, że regiony UE różnią się znacznie między sobą pod względem zmian demograficznych i że podczas gdy niektóre państwa członkowskie stoją w obliczu prognozowanego spadku liczby ludności w nadchodzących latach, w innych prognozuje się wzrost; mając na uwadze, że zmiany demograficzne zachodzą również między regionami, w tym przemieszczanie się mieszkańców z regionów najbardziej oddalonych, ale zasadniczo przybierają postać przemieszczania się mieszkańców obszarów wiejskich na obszary miejskie w obrębie państw członkowskich, przy czym więcej kobiet niż mężczyzn opuszcza obszary wiejskie, jak również na obszary metropolitalne, na których wsie wokół dużych miast napotykają trudności w inwestowaniu w podstawową infrastrukturę; mając na uwadze, że świadczenie usług kluczowych, takich jak opieka zdrowotna, edukacja i transport, należy wzmocnić we wszystkich regionach, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich i oddalonych; mając na uwadze, że należy położyć większy nacisk na obszary borykające się z depopulacją i nieodpowiednimi usługami, co wymaga ukierunkowanych środków zachęcających osoby młode do pozostania dzięki projektom w zakresie przedsiębiorczości, wysokiej jakości rolnictwu i zrównoważonej turystyce;

L. mając na uwadze, że uwzględnienie starzenia się społeczeństwa jest kluczową kwestią w dążeniu do zapewnienia sprawiedliwości między pokoleniami, a tym samym zwiększenia uczestnictwa, zwłaszcza wśród osób młodych;

M. mając na uwadze, że obszary miejskie są obarczone nowymi wyzwaniami wynikającymi z napływu ludności do miast, a także rosnącymi cenami mieszkań i energii, co wymaga rozwoju niezbędnego budownictwa mieszkaniowego oraz nowych środków w zakresie ochrony środowiska i oszczędności energii, takich jak przyspieszone gruntowne renowacje w celu zwalczania ubóstwa energetycznego i promowania efektywności energetycznej; mając na uwadze, że polityka spójności UE powinna przyczyniać się do

stworzenia rynku przystępnych cenowo i dostępnych mieszkań dla wszystkich osób w UE, zwłaszcza dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach, mieszkańców miast, rodzin z dziećmi, kobiet i ludzi młodych;

N. mając na uwadze, że skuteczne wdrażanie europejskiej agendy miejskiej może wzmocnić zdolność miast w zakresie realizacji celów spójności, poprawy jakości życia obywateli i zapewnienia efektywniejszego wykorzystania środków finansowych UE;

O. mając na uwadze, że szczególną uwagę należy poświęcić obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom UE, które cierpią na skutek intensywnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, drenażu mózgów, zagrożeń związanych z klimatem i niedoborów wody, takim jak regiony najbardziej oddalone, a w szczególności wyspy znajdujące się na ich obrzeżach lub na obrzeżach UE, regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia, regiony wyspiarskie, górskie i transgraniczne, a także regiony przybrzeżne i morskie;

P. mając na uwadze, że w wyniku wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie powstała nowa rzeczywistość geopolityczna, która poważnie wpływa na zatrudnienie, rozwój gospodarczy i możliwości gospodarcze, na ogólny dobrostan ludności mieszkającej w regionach graniczących z Ukrainą, Białorusią i Rosją oraz z krajami kandydującymi takimi jak Ukraina i Mołdawia, w związku z czym regiony te potrzebują szczególnej uwagi i wsparcia, m.in. przez dostosowanie polityki spójności; mając na uwadze, że w wyniku tej wojny bezprecedensowa liczba ludzi szuka schronienia w UE, co dodatkowo obciąża lokalne społeczności i służby; mając na uwadze, że zbiorowe bezpieczeństwo UE w dużym stopniu zależy od witalności i dobrobytu regionów położonych przy granicach zewnętrznych UE;

Q. mając na uwadze, że wyjątkowa sytuacja Irlandii Północnej wymaga indywidualnego podejścia opartego na korzyściach płynących z programów PEACE, w których zbadano, jakie korzyści szersza polityka spójności może przynieść procesowi pojednania;

R. mając na uwadze, że 79 % obywateli świadomych tego, że UE finansuje projekty w ramach polityki spójności, uważa, że projekty finansowane przez UE mają pozytywny wpływ na regiony[1], co pomaga kształtować prounijną postawę;

---

[1] Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej oraz Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji, Citizens' awareness and perceptions of EU Regional Policy [Świadomość i postrzeganie polityki regionalnej UE przez obywateli], badanie Eurobarometr Flash 531, 2023 r.

S. mając na uwadze, że ogólna świadomość tego, że UE finansuje projekty w ramach polityki spójności, zmalała o 2 punkty procentowe od roku 2021[1], co oznacza, że należy dążyć do większej decentralizacji, aby polityka spójności była jeszcze bliżej obywatela;

1. podkreśla, że kluczowymi i pozytywnymi elementami polityki spójności, które decydują o jej skuteczności, są podejście regionalne i lokalne nakierowane na konkretny obszar, planowanie strategiczne oraz zdecentralizowany model jej programowania i wdrażania oparty na zasadzie partnerstwa wraz ze sprawniejszym wdrażaniem europejskiego kodeksu postępowania, angażowaniem podmiotów gospodarczych i obywatelskich oraz zarządzaniem wielopoziomowym; jest głęboko przekonany, że ten model polityki spójności należy kontynuować we wszystkich regionach i w miarę możliwości wzmacniać nie tylko jako główny długoterminowy instrument inwestycyjny UE służący zmniejszaniu dysproporcji, zapewnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, pobudzaniu zrównoważonego wzrostu regionalnego i lokalnego zgodnie ze strategiami UE oraz ochronie środowiska, ale i jako kluczowy czynnik przyczyniający się do konkurencyjności UE i sprawiedliwej transformacji, który pomoże też sprostać nowym wyzwaniom;

2. apeluje o wyraźne rozgraniczenie między polityką spójności a innymi instrumentami, aby uniknąć nakładania się instrumentów UE i konkurencji między nimi, zapewnić komplementarność interwencji oraz zwiększyć widoczność i czytelność wsparcia UE; zauważa w tym kontekście, że środki z RRF przeznacza się na rozwój i wzrost gospodarczy bez koncentrowania się konkretnie na spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej między regionami; jest zaniepokojony planami Komisji dotyczącymi stosowania podejścia opartego na wynikach w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (fundusze ESI), uznaje, że mechanizmy oparte na wynikach mogą odegrać zasadniczą rolę w zwiększeniu skuteczności polityki i większym ukierunkowaniu jej na wyniki, ale przestrzega przed narzuceniem modelu uniwersalnego oraz wyraża poważne wątpliwości co do koncepcji powiązania wypłat z funduszy ESI z realizacją centralnie określonych celów reform, zwłaszcza jeśli cele reform nie należą do kompetencji szczebla regionalnego;

3. sprzeciwia się wszelkim reformom centralizującym odgórnie unijne programy finansowania, w tym programy objęte zarządzaniem dzielonym, takie jak polityka spójności i wspólna polityka rolna, oraz opowiada się za większą decentralizacją procesu decyzyjnego na szczeblu lokalnym i regionalnym; apeluje o większe zaangażowanie organów lokalnych i regionalnych oraz podmiotów gospodarczych i obywatelskich na każdym etapie programów UE objętych

---

[1] Badanie Eurobarometr Flash 531, op. cit.

zarządzaniem dzielonym, od przygotowania i programowania po wdrożenie, realizację i ocenę, pamiętając, że rozwój gospodarczy i społeczny regionów oraz spójność terytorialną między nimi można osiągnąć jedynie w oparciu o dobrą współpracę między wszystkimi podmiotami;

4. podkreśla, że kluczową rolę we wspieraniu obszarów wiejskich – obok funduszy polityki spójności – odgrywa Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW); podkreśla, że struktura EFRROW musi być zgodna z zasadami dotyczącymi funduszy polityki spójności, aby zwiększać synergię i ułatwiać projekty rozwoju obszarów wiejskich finansowane z kilku źródeł;

5. jest przekonany, że polityka spójności może nadal spełniać swoją funkcję tylko dzięki zapewnieniu jej solidnego finansowania; podkreśla, że oznacza to, iż należy zapewnić solidne finansowanie przyszłej polityki spójności na okres finansowania po 2027 r.; podkreśla, że finansowanie to musi być na tyle ambitne i łatwo dostępne, aby polityka spójności mogła w dalszym ciągu być główną polityką inwestycyjną UE, a jednocześnie należy utrzymać elastyczność pozwalającą sprostać potencjalnym nowym wyzwaniom, łącznie z możliwością finansowania rozwoju produktów podwójnego zastosowania, oraz umożliwić organom, zainteresowanym stronom i beneficjentom lokalnym skuteczne wspieranie rozwoju lokalnego; jest głęboko przekonany, że zdolność do elastycznego reagowania na nieprzewidywalne wyzwania nie powinna odbywać się kosztem wyraźnego długofalowego ukierunkowania strategicznego i celów polityki spójności;

6. podkreśla znaczenie, jakie dla kształtowania przyszłości polityki spójności mają kolejne wieloletnie ramy finansowe (WRF) UE i śródokresowy przegląd programów polityki spójności na lata 2021–2027; przypomina, że w WRF na lata 2028–2034 polityka spójności po 2027 r. musi być ambitniejsza; dlatego apeluje o dopilnowanie, aby w przyszłych WRF poziom finansowania polityki spójności był nadal co najmniej taki sam jak w bieżącym okresie w ujęciu realnym; ponadto apeluje, aby polityka spójności pozostała odrębnym działem w nowych WRF; podkreśla, że należy chronić politykę spójności przed skutkami statystycznymi, które mogą wpływać na kwalifikowalność regionów w wyniku zmiany średniego PKB UE; ponownie podkreśla, że UE musi mieć nowe zasoby własne;

7. proponuje zatem, aby kolejne WRF umożliwiały sprawniejszą reakcję na nieprzewidziane potrzeby, np. dzięki wystarczającym marginesom i elastyczności od samego początku; podkreśla jednak w związku z tym, że polityka spójności nie jest instrumentem kryzysowym i nie powinna odbiegać od swoich głównych celów, a mianowicie od długofalowego charakteru inwestycyjnego; wzywa do wzmocnienia Funduszu Solidarności Unii Europejskiej, m.in. w zakresie płatności zaliczkowych, zmniejszenia biurokracji i zwiększenia jego

dostępności, aby stał się on odpowiednim instrumentem umożliwiającym właściwe reagowanie na gospodarcze, społeczne i terytorialne konsekwencje przyszłych klęsk żywiołowych lub stanów zagrożenia zdrowia; podkreśla, że Parlament musi mieć odpowiednią kontrolę nad wszelkimi funduszami i instrumentami nadzwyczajnymi;

8. uznaje potrzebę stosowania wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych NUTS 3 również w konkretnych przypadkach, z uwzględnieniem faktu, że we wszystkich regionach NUTS 2 występują nierówności w rozwoju; jest zdania, że głównym kryterium ustalania alokacji dla państw członkowskich w ramach polityki spójności musi pozostać regionalny PKB na mieszkańca; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w następstwie nieustających apeli Parlamentu Komisja zaczęła rozważać dodatkowe kryteria[1], takie jak emisje gazów cieplarnianych, gęstość zaludnienia, poziom wykształcenia i stopa bezrobocia, aby zapewnić lepszy obraz społeczno-gospodarczy regionów;

9. podkreśla, że nadrzędną zasadą warunkowości jest zasada warunkowości w zakresie praworządności, w której uznaje się i egzekwuje poszanowanie praworządności, również jako warunek podstawowy finansowania w ramach polityki spójności w celu zapewnienia, aby zasoby Unii były wykorzystywane w sposób przejrzysty, sprawiedliwy i odpowiedzialny oraz oparty na należytym zarządzaniu finansami; uważa, że należy koniecznie zwiększyć poszanowanie praworządności i praw podstawowych oraz zapewnić spójność wszystkich działań z wspieraniem zasad demokratycznych, równości płci i praw człowieka, w tym praw pracowniczych, praw osób z niepełnosprawnościami i praw dziecka, przy wdrażaniu polityki spójności; podkreśla ważną rolę Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych i Prokuratury Europejskiej w ochronie interesów finansowych Unii;

10. apeluje o zwiększenie synergii oraz dalsze uproszczenie, uelastycznienie i usprawnienie przepisów i procedur administracyjnych regulujących fundusze polityki spójności na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym przy pełnym wykorzystaniu technologii zwiększających dostępność i wydajność oraz na podstawie istniejących i ugruntowanych ram zarządzania dzielonego, aby zwiększyć zaufanie wśród beneficjentów i tym samym zachęcać szersze grono podmiotów gospodarczych i obywatelskich do udziału w projektach otrzymujących wsparcie i do maksymalizacji oddziaływania funduszy; apeluje o dalsze inicjatywy umożliwiające lepszą absorpcję funduszy spójności, w tym zwiększenie poziomów współfinansowania, wyższe płatności zaliczkowe i szybsze zwroty zainwestowanych środków; wzywa do

---

1 Europejski Trybunał Obrachunkowy, Przegląd punktowy w trybie pilnym – Alokacja środków finansowych w ramach polityki spójności dla państw członkowskich na lata 2021–2027, marzec 2019 r.

technicznego przeszkolenia administracji lokalnej, w szczególności reprezentującej mniejsze społeczności, w zakresie lepszego zarządzania administracyjnego funduszami; podkreśla w związku z tym znaczenie wzmocnienia modelu „jednolitej kontroli”, dalszego rozszerzenia uproszczonych metod rozliczania kosztów oraz ograniczenia powielania kontroli i audytów, które pokrywają się z nadzorem krajowym i regionalnym w odniesieniu do tego samego projektu i beneficjenta, z myślą o wyeliminowaniu możliwości powtarzania błędów w kolejnych latach realizacji projektów;

11. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia regionom większej elastyczności już na etapie programowania, aby uwzględnić ich szczególne potrzeby i specyfikę, oraz podkreśla potrzebę angażowania podmiotów gospodarczych i obywatelskich; podkreśla, że koncentracja tematyczna była jednym z kluczowych elementów dostosowania polityki spójności do celów strategii „Europa 2020”; w związku z tym zwraca się do Komisji o przedstawienie wszystkich ustaleń związanych z wdrażaniem koncentracji tematycznej oraz o wyciągnięcie wniosków na potrzeby przyszłych wniosków ustawodawczych;

12. przyznaje, że transformacja ekologiczna, cyfrowa i demograficzna niosą ze sobą poważne wyzwania, ale jednocześnie i możliwości dla realizacji celu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; uznaje, że statystycznie obszary o wysokich dochodach mogą maskować problemy gospodarcze w danym regionie; ma świadomość, że w związku z procesem transformacji istnieje ryzyko pogłębienia się dysproporcji regionalnych i nierówności społecznych oraz nasilenia się „geografii niezadowolenia”; podkreśla potrzebę osiągnięcia celów UE w zakresie zrównoważonego rozwoju i klimatu oraz utrzymania wspólnego wzrostu gospodarczego przez zwiększenie konkurencyjności Unii; w związku z tym apeluje o opracowanie europejskiej strategii gwarantującej harmonijny wzrost w Unii i odpowiadającej na konkretne potrzeby poszczególnych regionów; potwierdza swoje zaangażowanie w realizację transformacji ekologicznej i cyfrowej, ponieważ stworzy ona możliwości poprawy konkurencyjności UE; podkreśla potrzebę inwestowania w projekty infrastrukturalne, które poprawiają łączność, w szczególności w zrównoważony, inteligentny transport, oraz w sieci energetyczne i cyfrowe, zapewniające, że wszystkie regiony, w tym regiony oddalone i słabiej rozwinięte, będą w pełni zintegrowane z jednolitym rynkiem i będą sprawiedliwie korzystać z możliwości, które on oferuje; w tym kontekście podkreśla potrzebę wspierania rozwoju ekologicznego przemysłu służącego promowaniu lokalnej specyfiki i tradycji w celu zwiększenia odporności środowiska gospodarczego i społeczeństwa obywatelskiego na przyszłe wyzwania;

13. nalega, aby polityka spójności nadal uwzględniała dążenie do zwiększenia innowacyjności i ukończenia tworzenia jednolitego rynku

UE, zgodnie z wnioskami ze sprawozdania Draghiego na temat europejskiej konkurencyjności; w kontekście dysproporcji regionalnych podkreśla problem utrzymującej się przepaści innowacyjnej i opowiada się za dostosowanym do potrzeb, nakierowanym na konkretny obszar podejściem do wspierania innowacji i konwergencji gospodarczej między regionami oraz do zmniejszania luki innowacyjnej; apeluje o zwiększenie roli innowacji lokalnych i regionalnych w budowaniu konkurencyjnych ekosystemów badań naukowych i innowacji oraz w promowaniu spójności terytorialnej; zwraca uwagę na nowe inicjatywy UE, takie jak regionalne doliny innowacji i partnerstwa na rzecz innowacji regionalnych, które służą tworzeniu powiązań między terytoriami o różnych poziomach wyników w zakresie innowacji i zniwelowaniu luki innowacyjnej; uważa, że podejście to wzmocni autonomię regionalną, ponieważ umożliwi władzom lokalnym i regionalnym kształtowanie polityk i celów UE zgodnie z ich szczególnymi potrzebami, cechami i zdolnościami, a jednocześnie pozwoli chronić zasadę partnerstwa;

14. jest przekonany, że polityka spójności musi nadal respektować zasadę transformacji i zaspokajać szczególne potrzeby regionów, nie pozostawiając żadnego terytorium ani nikogo bez wsparcia; wzywa do dalszego finansowania procesu sprawiedliwej transformacji przez pełne objęcie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji zakresem stosowania rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i zasilenie go większymi środkami finansowymi w okresie programowania po 2027 r.; podkreśla jednak potrzebę oceny wpływu Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na transformację kwalifikujących się regionów oraz – przy jednoczesnym zapewnieniu, aby pozostał on częścią polityki spójności – udoskonalenia jego podejścia w nowych WRF na podstawie ustaleń i konkretnych środków w celu zapewnienia dobrobytu gospodarczego i społecznego dotkniętych społeczności;

15. podkreśla, że trzeba poprawić powiązanie między polityką spójności a zarządzaniem gospodarczym UE i jednocześnie unikać podejścia represyjnego; podkreśla, że europejski semestr powinien być zgodny z celami polityki spójności określonymi w art. 174 i 175 TFUE; apeluje o udział regionów w realizacji tych celów i o bardziej zdecydowane podejście terytorialne; wzywa do refleksji nad koncepcją warunkowości makroekonomicznej i do zbadania, czy można ją zastąpić nowymi formami warunkowości, które pozwoliłyby skuteczniej stawić czoła nowym wyzwaniom;

16. jest zaniepokojony rosnącą liczbą regionów tkwiących w pułapce ograniczenia rozwoju, które znajdują się w zastoju gospodarczym oraz odczuwają skutki gwałtownego spadku liczby ludności i ograniczonego dostępu do usług kluczowych; w związku z tym wzywa do dostosowania w górę współfinansowania projektów mających na celu wzmocnienie usług kluczowych; podkreśla rolę instrumentów

polityki spójności we wspieraniu różnych regionów i obszarów lokalnych zmagających się z ewolucją demograficzną mającą wpływ na skuteczne prawo ludzi do pozostania, w tym między innymi na wyzwania związane z depopulacją, starzeniem się społeczeństwa, nierównowagą płci, drenażem mózgów, niedoborem wykwalifikowanej siły roboczej i nierównomiernym potencjałem siły roboczej między regionami; uznaje potrzebę ukierunkowanych zachęt gospodarczych i interwencji strukturalnych w celu przeciwdziałania tym zjawiskom; w tym kontekście apeluje o wdrożenie ukierunkowanych programów służących przyciągnięciu, rozwojowi i zatrzymaniu talentów, zwłaszcza w regionach, w których odnotowuje się znaczny odpływ wykwalifikowanych pracowników, dzięki wspieraniu ekosystemów edukacji, kultury, przedsiębiorczości i innowacji, dostosowanych do lokalnych potrzeb i możliwości gospodarczych;

17. dużą wagę przypisuje wspieraniu i finansowaniu szczególnych rozwiązań dla regionów o długotrwałych i poważnych trudnościach gospodarczych lub poważnych trwałych utrudnieniach naturalnych i demograficznych; ponownie podkreśla potrzebę utrzymania i sprawniejszego świadczenia wysokiej jakości usług kluczowych (takich jak edukacja i opieka zdrowotna), usług transportu i łączności cyfrowej w tych regionach, wspierania ich dywersyfikacji gospodarczej i tworzenia miejsc pracy oraz pomagania im w reagowaniu na wyzwania takie jak pustynnienie obszarów wiejskich, starzenie się społeczeństwa, ubóstwo, depopulacja, samotność i izolacja, a także brak możliwości wśród osób znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym osób z niepełnosprawnościami; podkreśla potrzebę priorytetowego traktowania rozwoju i odpowiedniego finansowania sektorów strategicznych, takich jak energia odnawialna, zrównoważona turystyka, innowacje cyfrowe i infrastruktura, w sposób dostosowany do potencjału gospodarczego i zasobów każdego regionu, aby stworzyć szersze warunki dla endogenicznego wzrostu i zrównoważonego rozwoju we wszystkich regionach, zwłaszcza na obszarach wiejskich, oddalonych i słabiej rozwiniętych, w regionach przygranicznych, na wyspach i w regionach najbardziej oddalonych; przypomina o znaczeniu silnych powiązań między obszarami wiejskimi i miejskimi oraz o szczególnym wsparciu kobiet na obszarach wiejskich;

18. podkreśla potrzebę podejścia dostosowanego do regionów najbardziej oddalonych, zdefiniowanych w art. 349 TFUE, które borykają się z wyjątkowymi i skumulowanymi wyzwaniami strukturalnymi ze względu na oddalenie, niewielki rozmiar rynku, podatność na zmianę klimatu i zależności gospodarcze; podkreśla, że te trwałe ograniczenia, w tym niewielkie rozmiary gospodarki krajowej, duża odległość od kontynentu europejskiego, położenie w pobliżu państw trzecich, podwójnie wyspiarski charakter większości z nich oraz ograniczone zróżnicowanie sektora produkcyjnego, skutkują dodatkowymi kosztami i ograniczoną konkurencyjnością, co

sprawia, że ich dostosowanie do transformacji ekologicznej i cyfrowej jest szczególnie złożone i kosztowne; podkreśla ich ogromny potencjał w zakresie dalszego rozwoju, m.in. przez usprawnienie łączności regionalnej, kluczowych sektorów, takich jak niebieska gospodarka, zrównoważone rolnictwo, energia odnawialna, działania w przestrzeni kosmicznej, badania naukowe czy ekoturystyka; przypomina, że od dawna wzywa Komisję, aby należycie uwzględniała wpływ wszystkich nowo zaproponowanych aktów prawnych na regiony najbardziej oddalone, z myślą o unikaniu nieproporcjonalnych obciążeń regulacyjnych i niekorzystnych skutków dla ich gospodarek;

19. podkreśla fakt, że miasta i obszary metropolitalne mają własne wyzwania, takie jak znaczne enklawy ubóstwa, problemy mieszkaniowe, zagęszczenie ruchu i niska jakość powietrza, co stwarza wyzwania dla spójności społecznej i gospodarczej w wyniku niezharmonizowanego rozwoju terytorialnego; podkreśla, że konieczny jest konkretny plan działań na rzecz miast, i apeluje o zacieśnienie powiązań z miejskimi obszarami funkcjonalnymi, łączącymi mniejsze miasta i miejscowości, aby zapewnić, że korzyści gospodarcze i społeczne będą rozkładały się bardziej równomiernie na całym terytorium; podkreśla potrzebę wzmocnienia koordynacji między inicjatywami europejskiej agendy miejskiej a instrumentami polityki spójności poprzez faworyzowanie zintegrowanego podejścia uwzględniającego specyfikę terytorialną i pojawiające się wyzwania; wzywa ponadto do zapewnienia władzom regionalnym i lokalnym, a także miastom i władzom miejskim bardziej bezpośredniego dostępu do finansowania unijnego, między innymi przez szersze wykorzystywanie zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT);

20. podkreśla potrzebę kontynuacji i zwiększenia inwestycji w przystępne cenowo mieszkalnictwo w ramach polityki spójności z uwagi na jego znaczenie zarówno dla regionów, jak i miast; zwraca uwagę na fakt, że trzeba wspierać zachodzące w mieszkalnictwie zmiany istotne z punktu widzenia inwestycji, wykraczające poza obie obecne możliwości (efektywność energetyczna i mieszkalnictwo socjalne); podkreśla ważną rolę, jaką polityka spójności odgrywa we wdrażaniu i koordynacji tych inicjatyw; uważa ponadto, że w inicjatywie URBACT trzeba uwzględnić przystępność cenową mieszkań;

21. podkreśla strategiczne znaczenie silnych regionów przy granicach zewnętrznych dla bezpieczeństwa i odporności UE; apeluje do Komisji, by wspierała państwa członkowskie i regiony dotknięte skutkami wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, w szczególności regiony leżące przy zewnętrznej granicy UE, poprzez przegląd wytycznych w sprawie regionalnej pomocy państwa[1] oraz

---

[1] Komunikat Komisji z 29 kwietnia 2021 r. pt. „Wytyczne w sprawie regionalnej pomocy państwa” (Dz.U. C 153 z 29.4.2021, s. 1).

narzędzia i inwestycje w ramach polityki spójności dostosowane do ich potrzeb, a także by pomagała im jak najlepiej i elastycznie wykorzystać możliwości, jakie stwarzają fundusze polityki spójności, w tym Interreg, tak aby łatwiej mogły uporać się ze szkodliwymi społeczno-gospodarczymi skutkami wojny dla swoich mieszkańców i terytoriów; wzywa ponadto do udzielenia wsparcia regionom graniczącym z krajami kandydującymi takimi jak Ukraina i Mołdawia w celu wzmocnienia powiązań i promowania ich integracji z UE;

22. podkreśla wartość dodaną współpracy terytorialnej ogólnie, a w szczególności współpracy transgranicznej; podkreśla znaczenie Interreg dla regionów transgranicznych, w tym regionów najbardziej oddalonych; podkreśla ważną rolę Interreg w ich rozwoju i przezwyciężaniu barier transgranicznych, w tym między innymi w budowaniu zaufania ponad granicami, rozwijaniu połączeń transportowych, identyfikowaniu i ograniczaniu przeszkód prawnych i administracyjnych oraz rozwoju świadczenia transgranicznych usług publicznych i korzystania z nich; uważa Interreg za główny instrument UE służący eliminowaniu utrzymujących się przeszkód transgranicznych, z którymi borykają się służby ratunkowe, i proponuje, by w większym stopniu skupić się na tych służbach; podkreśla, że obszary transgraniczne, w tym obszary położone przy granicach zewnętrznych UE, graniczące z państwami agresorami często stoją w obliczu szczególnych wyzwań; uważa, że należy wspierać regiony przygraniczne UE, które borykają się z wieloma wyzwaniami, i jest zdania, że należy im zapewnić większe środki; z zadowoleniem przyjmuje nowe rozporządzenie w sprawie BRIDGEforEU; podkreśla znaczenie projektów na małą skalę i projektów transgranicznych oraz zwraca uwagę na potrzebę ich skutecznego wdrażania w terenie; wzywa Komisję, aby zachęcała państwa członkowskie do aktywnego wspierania kampanii uświadamiających w regionach przygranicznych, aby zmaksymalizować oddziaływanie współpracy transgranicznej;

23. przypomina, że trzeba sprzyjać spójności, a nie tylko bazować na zasadzie „nie szkodzić spójności”, która oznacza, że żadne działanie nie powinno utrudniać procesu konwergencji ani przyczyniać się do dysproporcji regionalnych; wzywa do bardziej zdecydowanego włączenia tych zasad, jako zasad przekrojowych, do wszystkich polityk UE, tak by sprzyjały one realizacji celów spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej zapisanych w art. 3 i 174 TFUE; apeluje ponadto do Komisji, aby wydała szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu wdrażania i egzekwowania tych zasad we wszystkich strategiach politycznych UE, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu prawodawstwa UE na konkurencyjność regionów słabiej rozwiniętych; przypomina, że nowe wnioski ustawodawcze muszą należycie uwzględniać realia lokalne i regionalne; sugeruje, by Komisja korzystała z innowacyjnych narzędzi takich jak (sieć centrów regionalnych) RegHub do gromadzenia danych o oddziaływaniu polityki UE na regiony; w tym celu podkreśla potrzebę udoskonalenia

oceny prawodawstwa UE pod kątem oddziaływania terytorialnego i jednoczesnego wzmocnienia aspektów terytorialnych innych stosownych polityk; nalega, aby promowanie spójności postrzegać również jako sposób na umacnianie solidarności i wzajemnego wsparcia między państwami członkowskimi i ich regionami; wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszych starań w zakresie komunikacji i widoczności korzyści płynących z polityki spójności, pokazujących obywatelom namacalny wpływ UE i służących jako kluczowe narzędzie w walce z eurosceptycyzmem; z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie wielojęzycznej wersji platformy Kohesio;

24. z zaniepokojeniem odnotowuje poważny spadek w ostatnich latach odpowiedniego poziomu krajowego finansowania przez państwa członkowskie swoich biedniejszych regionów; przypomina o znaczeniu przestrzegania unijnej zasady dodatkowości; wzywa Komisję do dopilnowania, aby organy krajowe należycie uwzględniały spójność wewnętrzną przy opracowywaniu i wdrażaniu projektów w ramach funduszy strukturalnych i inwestycyjnych;

25. podkreśla, że niezależnie od dostosowania do potrzeb regionalnych polityka spójności musi być dostosowana również do najmniejszej skali, tj. fundusze muszą być dostępne dla najmniejszych projektów i podmiotów realizujących projekty; zwraca uwagę, że to ich inicjatywy są często najbardziej innowacyjne i mają znaczny wpływ na rozwój obszarów wiejskich; przypomina, że fundusze powinny być dostępne dla wszystkich, niezależnie od wielkości i zakresu działania; popiera apel Sojuszu na rzecz Spójności, by polityka spójności po 2027 r. nie pozostawiała nikogo w tyle;

26. podkreśla, że opóźnienia w negocjacjach w sprawie WRF, a także fakt, że państwa członkowskie w większym stopniu skupiły się na programowaniu funduszy RRF, doprowadziły do znacznych opóźnień w okresie programowania 2021–2027; podkreśla znaczenie osiągnięcia na czas porozumienia w sprawie następnych ram finansowych i dlatego apeluje o sfinalizowanie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i negocjacji budżetowych co najmniej rok przed rozpoczęciem nowego okresu finansowania, tak aby państwa członkowskie mogły opracować swoje krajowe i regionalne strategie finansowania w czasie, który pozwoli zapewnić pomyślne przejście do następnego okresu finansowania oraz kontynuację dotychczasowych projektów w ramach funduszy ESI;

27. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Europejskiemu Komitetowi Regionów oraz parlamentom krajowym i regionalnym państw członkowskich.